

KESKKONNAAMET

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Märge tehtud: 26.02.2024

Juurdepääsupiirang kehtib kuni: 25.02.2099

Alus: AvTS § 35 lg 1 p 12

Teabevaldaja: Keskkonnaamet

Riina Laanetu
riinalaanetu@gmail.com

Teie 15.01.2024

Meie 26.02.2024 nr 7-9/24/762-2

Seisukoht - Suur-Tsitre park

Austatud Riina Laanetu

Pöördusite Keskkonnaameti poole seoses võimaliku arendustegevusega Tsitre külas endise Tsitre mõisa ja mõisa pargi aladel ning edastasite koostatud visiooni teksti „Mõtteid Tsitre teemadel, 28.12.2022”. Tutvustasite visiooni 16.01.2024 Keskkonnaametile ning 16.02.2024 Keskkonnaametile ja Riigi Metsamajandamise Keskusele. Koosoleku järgselt edastas Kristjan Tõnisson RMK-st osalejatele 16.02.2024 Teamsi koosoleku memo.

Kavandatav ala jääb Loksa metskond 68 maaüksuse (35203:001:0266) keskossa. Tutvustusel näidatud kaardil sinisega märgitud ala on võimalikuks arendustegevuseks (näiteks keskuse rajamine) ja punane ala on arboreetum. Visioonis ei ole esitatud konkreetset lahendust, vaid välja toodud ideid, mida ala võiks kogukonnale pakkuda:

- Tsitre suvemõisa omaaegne tollakuur kui võimalik seltsimaja asupaik;
- kolme küla – Tsitre, Muuksi ja Pudisoo kogukondlik ala;
- mitte ruum, kus saaks vaba- ja kaugtööaega veeta, vaid mis võimalusi pakuks kogukonna erinevas vanuses liikmetele;
- üks võimalik lahendus oleks midagi paljudele tuntud Cornwalli The Eden Project kontseptsiooniga sarnast.

Kavandatav ala jääb Lahemaa rahvuspargi¹ Lahemaa piiranguvööndisse², mis on ühtlasi ka Natura 2000 võrgustiku Lahemaa linnu- ja loodusala^{3,4}. Lahemaa rahvuspargis kehtiv kaitsekord on sätestatud looduskaitseseadusega (edaspidi *LKS*) ja Vabariigi Valitsuse 19.02.2015 vastu võetud määruses nr 18 „Lahemaa rahvuspargi kaitse-eeskiri” (edaspidi *kaitse-eeskiri*).

Natura 2000 võrgustiku aladel tuleb tagada linnu- ja loodusala kaitse-eesmärgidena loetletud liikide ja elupaikade kaitse ja säilimine ning liikide soodne seisund nii siseriiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Lahemaa rahvuspargi kui Lahemaa linnu- ja loodusala kaitse-eesmärgiks olevad elupaigatüübid ja liigid on toodud kaitse-eeskirja § 1 lg 1 p-des 2–5.

Kaitse-eeskirja § 1 lg 1 p 2 alusel on Lahemaa rahvuspargi kaitse-eesmärgiks muuhulgas kaitsta elupaigatüüpi vanad loodusmetsad (9010*) ja vanad laialehised metsad (9020*) ning aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510). Tärniga on tähistatud esmatahtsad elupaigatüübid. Esmatahtsatena on loodusdirektiivis esile tõstetud need elupaigatüübid, mille levila Euroopas on kahanenud olulisel määral

¹ Registrikood KLO1000511

² EELIS kood KLO1100359

³ EELIS kood RAH0000089

⁴ EELIS kood RAH0000601

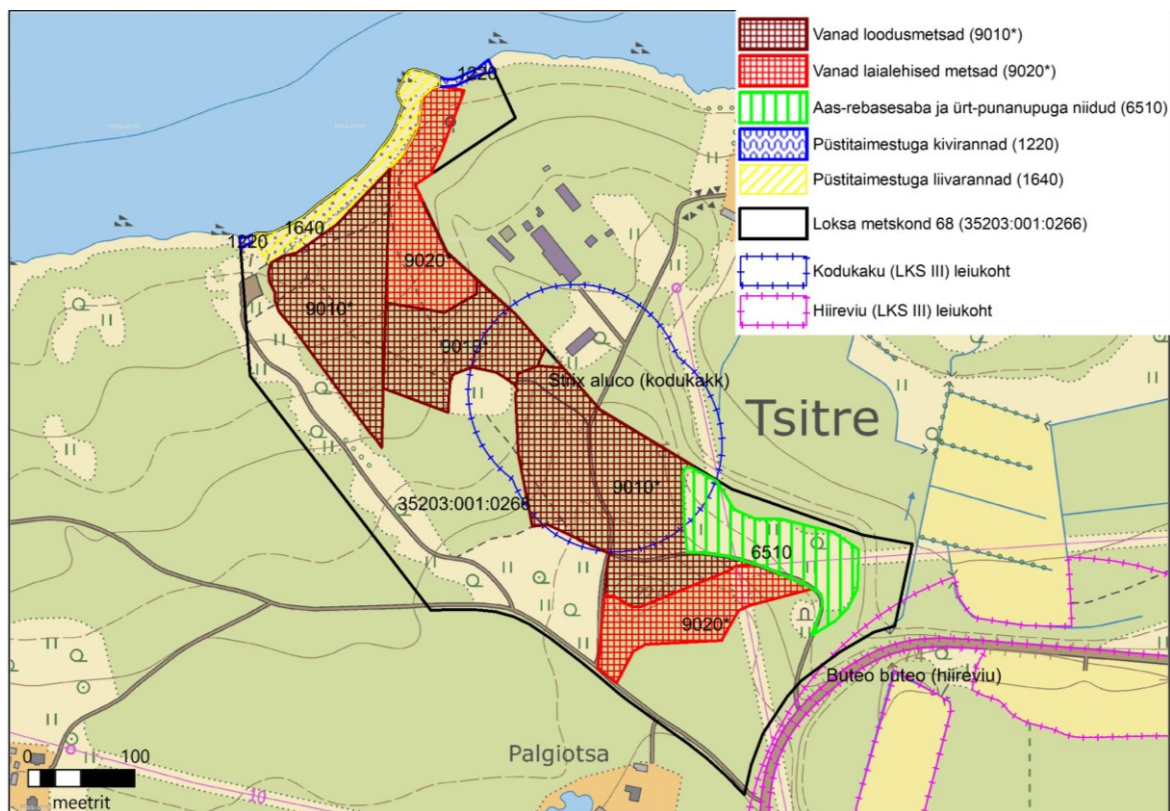
ning nende kaitseks on loodusdirektiiviga EL liikmesriikidele pandud eriline vastutus ning Keskkonnaameti kui kaitseala valitseja üks peamisi ülesandeid on tagada kaitsealadel teadaolevate väärtuste säilimine.

LKS § 14 lg 1 alusel ei või kaitsealal kaitseala, Keskkonnaameti, valitseja nõusolekuta muuhulgas muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlviku sihtotstarvet, teostada maakorraldustoiminguid, kehtestada detailplaneeringut, lubada ehitada ehitusteatise kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, anda projekteerimistingimusi ega ehitusluba. LKS § 31 lg 2 p 8 alusel, kui kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti, on piiranguvööndis keelatud ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine ning rahvuspargis ehitise väliskonstruktsioonide muutmine.

Kaitse-eeskirja § 23 lg 1 p 1 alusel on piiranguvööndis (Lahemaa piiranguvöönd) keelatud hoonete püstitamine metsamaal ja p 2 alusel ehitiste püstitamine ranna või kalda ehituskeelvööndis, v.a kaitseala valitseja nõusolekul lõigetes 4 ja 5 sätestatud juhtudel. Kaitse-eeskirja § 23 lg 2 p-de 1 ja 2 alusel on Lahemaa piiranguvööndis ehitiste väliskonstruktsioonide muutmine ja ehitiste püstitamine lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.

LKS § 14 lg-te 2 ja 3 alusel ei kooskõlasta kaitseala valitseja tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit või seab kooskõlastamisel kirjalikult tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist ega kaitseala seisundit. Kaitse-eeskirja § 23 lg 3 alusel on kaitseala valitsejal lähtuvalt kaitseala kaitse-eesmärgist õigus seada tingimusi, sh tingimusi ehitiste paiknemise, välisviimistluse, arhitektuurilahenduse, mahu, mõõtmete ja katusekalde kohta.

Teie visioonis kujutatud sinine ala on täna looduslikult lage ala, kus Eesti looduse infosüsteemis ei ole registreeritud kaitsealuste liikide elupaiku, kasvukohti ega Lahemaa rahvusparki kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe. Punane ala on osaliselt metsamaa ja osaliselt looduslik rohuma. **Metsamaal on inventeeritud Natura 2000 võrgustiku esmatähtsad metsaelupaigatüübid, vanad looduspõõsad (9010*) ja vanad laialehised metsad (9020*), ning rohumaal poollooduslik kooslus pärisaruniit, mis vastab loodusdirektiivi elupaigatüübile 6510 (aas-rebasesaba ja ürtpunanupuga niidud)**(vt joonis 1).

Joonis 1. Skeem Loksa metskond 68 maaüksusel inventeeritud Natura 2000 elupaikadest ja kaitsealustest liikidest.

Projekteeritavast metsaelupaikade looduskaitsealast ja metsavajakute kaitsealast

2022. a veebruaris teatasid Keskkonnaministeerium (nüüd Kliimaministeerium) ja Keskkonnaamet avalikkusele ettepanekust tagada Natura 2000 võrgustiku alade piiranguvööndis metsaelupaikade range kaitse. **See tähendab, et metsaelupaikades on keelatud majanduslikust kaalutlusest lähtuvad raied ja Loksa metskond 68 maaüksusel ei ole võimalik raiet teha / raadada** (RMK kaitsealal metsaelupaikades raiet ei teosta). Metsaelupaikade range kaitse on plaanis ka looduskaitseaduse muudatusega. Täpsemalt saab metsaelupaikade kaitsest lugeda [Keskkonnaameti kodulehelt](#).

Samuti keelab kaitsekord hoonete püstitamise metsamaal, seega ei ole kaitseala valitsejal õigus kaaluda ka metsamaa kõlviku muutmist ehitamise eesmärgil. Kohtumisel selgitas Keskkonnaamet, et kaitseväärtusi mõjutab arendustegevus, ei saa tegevust lubada. Natura erandi tegemist Keskkonnaamet antud juhul realistlikuks ei pea. Sellise tegevuse suhtes, mis tõenäoliselt kahjustaks Natura 2000 jääva ala kaitse-eesmärke, saaks erandi teha, kui oleks täidetud üheaegselt järgmised eeldused:

1. tegevusele puuduvad alternatiivid;
2. tegevus on ülekaaluka avaliku huviga;
3. tegevusele saab rakendada hüvitusmeetmeid.

Keskkonnaameti hinnangul ei ole Natura 2000 elupaigatüüpi kahjustavale tegevusele erandi tegemine põhjendatud, kuna katastriüksusi, kuhu kaitseväärtusi kahjustamata hooneid / rajatise ehitada, on väljaspool kaitseala olemas. Seega alternatiivid kavandatavale tegevusele on olemas ja juba üks eeldustest erandi tegemiseks pole täidetud.

Eeltoodut arvestades **on kogukonnamaja, sh teenindusmaa koos parkimisega, võimalik kavandada tutvustusel näidatud sinisel alal, mis on looduslikult lage ja kus ei ole registreeritud kaitsealuste liikide elupaiku, kasvukohti ega Lahemaa rahvusparki kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe.**

Kavandatavate ehitiste sobivust alale saab Keskkonnaamet hinnata ja tingimusi seada, kui on teada täpsemad tegevused ja vajadused ehitistele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaili Viilma

juhataja

looduskasutuse osakond

Mareile Michelson 54650871

mareile.michelson@keskkonnaamet.ee